Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 601/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jaana Pelkosen/kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 601/2018 vp:

Miten metsästyslain muutoksen yhteydessä huomioidaan eläinsuojelulaki ja varmistetaan eläinten oikeaoppinen kohtelu ja pyyntimenetelmät,

miten metsästyslain muutoksessa tullaan huomioimaan pesimärauha ja

onko metsästyslain muutoksessa tarpeen huomioida piisami, joka on viimeaikaisten tietojen mukaan häviämässä Suomesta muutenkin, sekä rämemajava, jonka tunnistaminen on maallikolle vaikeaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Euroopan unionin lainsäädännössä pesukarhu, piisami ja rämemajava on elokuussa 2016 ja supikoira elokuussa 2017 säädetty unionin kannalta merkittäviksi haitallisiksi vieraslajeiksi. EU:n vieraslajiasetuksen mukaan jäsenvaltioiden käytössä on oltava tehokkaita hallintatoimenpiteitä laajalle levinneiden haitallisten vieraslajien hävittämiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi. Tämän vuoksi pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira ehdotetaan poistettaviksi hallituksen esityksessä (HE 286/2018) metsästyslain mukaisista riistalajeista ja sen myötä metsästyslaissa säädettyjen pyyntirajoitusten piiristä.

Riistalajeista poistettaisiin myös minkki. Minkki sisältyy nykyisin kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien luetteloon, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella 1725/2015. Laji poistettaisiin metsästyslain soveltamisalasta vastaavin perustein kuin edellä on todettu EU:n lainsäädännössä haitallisiksi määritellyistä vieraslajeista.

Nämä lajit eivät voi enää olla riistalajeja, koska metsästyslain 20 pykälä (yleiset vaatimukset) estää vieraslajilainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet. Säädettäessä metsästyslakia vuonna 1993 ei ollut käsitettä vieraslaji. Siksi nyt vieraslajeiksi käsitetyt lajit listattiin riistalajeiksi. EU -lainsäädäntö on näiden lajien osalta muuttunut ja tietyt lajit luokitellaan vieraslajeiksi. Kansallisen metsästyslainsäädännön on mukauduttava tähän sääntelyyn.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 601/2018 vp

Kyseessä olevien lajien osalta ei pesimärauhaa tähänkään mennessä ole ollut, vaan metsästyslaissa on todettu, että tarhatun naalin, supikoiran, pesukarhun, hillerin, minkin ja rämemajavan naaras, jota saman vuoden jälkeläinen seuraa, on rauhoitettu toukokuun 1 päivästä heinäkuun 31 päivään. Sääntely on käytännössä estänyt minkin ja supikoiran pyynnin toukokuun ja heinäkuun välillä, jolloin uhka pesiville linnuille on kuitenkin suurin. Maa- ja metsätalousministeriö tulee harkitsemaan lainsäädännön selkiyttämistä nykyisestä siten, että yksittäiseen eläimeen kohdistettuna minkin rautapyyntiä ja supikoiran loukkupyyntiä voitaisiin lähtökohtaisesti harjoittaa myös kesäaikana.

Suomen riistakeskuksen tuottamassa supikoiran kannanhoitosuunnitelmassa vuodelta 2011, todetaan, että metsästyskortittomien suorittaessa pyyntiä voisi ongelmaksi kuitenkin tulla se, ettei läheskään kaikilla olisi tarvittavaa tietotaitoa ja välineitä supikoirien lopettamiseksi eläinsuojelulainsäädännön mukaisesti. Metsästyskortittomat ja aseita omistamattomat henkilöt tarvitsisivatkin todennäköisesti apua lähialueen metsästäjiltä supikoirien lopettamiseksi loukusta, sillä nykylainsäädännön vallitessa aselupia on lähes mahdotonta saada pelkästään supikoirien lopettamiseksi. Näin ollen lainsäädäntö, lopetustapojen tuntemuksen ja välineistön puute ohjaavat tehokkaasti kääntymään asiantuntevien metsästäjien puoleen. Käytännön vuoksi loukun pidosta suositellaan sovittavan etukäteen lopetuksen suorittavan henkilön kanssa, jolloin menettely on saumaton. Yhteyden paikalliseen metsästysseuraan on mahdollista saada Suomen Metsästäjäliiton ja sen piirien tai riistanhoitoyhdistyksen (https://riista.fi/riistahallinto/riistanhoitoyhdistykset/) kautta, josta on löydettävissä lähialueelta asiantunteva metsästäjä, joka voi hoitaa lopettamisen.

Nyt tehtävät muutokset eivät millään muotoa poista eläinsuojelulain 32 §:n edellytystä, että eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Lisäksi eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi.

Mikäli metsästyskortittomalla pyytäjällä ei ole riittäviä taitoja supikoiran lopettamiseen eikä lopetusta syystä tai toisesta voi hoitaa kukaan muu, on supikoira mahdollista vapauttaa elävänä pyytävästä loukusta. Vastaavalla tavalla on toimittava, mikäli lajin tunnistusta ei osata tehdä.

Metsästyslain muutoksessa ei olla muuttamassa euroopan- tai kanadanmajavia koskevia säännöksiä vaan metsästyslain 37a §:stä, joka koskee kanadan- ja euroopanmajavan sekä piisamin pesän rauhoitusta, poistetaan pykälästä ja sen otsikosta ainoastaan piisami. Majavien pesiä koskeva rauhoitus säilyy siis edelleen. Mitä tulee kanadan ja euroopanmajavan erottamiseen toisistaan, niin niiden esiintymisalueet eroavat maantieteellisesti kuitenkin toisistaan, jolloin erehtymisen vaara on pieni. Levinneisyyden yhtymäkohdilla lajia voidaan pyytää käytännössä vain tiukemman sääntelyn omaavan lajin

mukaisesti. Käytännössä näillä alueilla majavia metsästävät ovat hakeneet metsästyslain 10 §:n mukaisen pyyntiluvan euroopanmajavan pyyntiin.

Rämemajavaa ei toistaiseksi Suomessa esiinny, mutta mahdollisesta esiintymisestä tulee tiedottaa. Tällöinkin vaikeasti erotettavien lajien kohdalla joudutaan menettelemään tiukemmin säädellyn lajin mukaan. Kuten muidenkin lakien osalta, toimintaan ryhtyvän henkilön on tunnettava asiansa riittävän hyvin välttääkseen lain rikkomisen.

Metsästyslaista vieraslajilainsäädännön piiriin siirtyvien vieraslajien tehokkaan ja oikein toteutetun pyynnin varmistamiseksi tarvitaan siis lisää asiantuntevaa viestintää. Viestinnän lisääminen on yksi maa- ja metsätalousministeriön vieraslajihankkeen (EU-HAVI2) esittämistä toimenpiteistä tulevaan hallintasuunnitelmaan. Vastuu- ja yhteistyötahot tässä viestinnässä ovat maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, ELY-keskukset, Suomen ympäristökeskus, Ruokavirasto, metsästysseurat, etu- ja kansalaisjärjestöt. Piisamia ja supikoiraa koskevat toimenpiteet hallintasuunnitelmaa varten ovat pian lähdössä lausuntokierrokselle.

Helsingissä 15 helmikuuta.

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä